

Підвищення геологічної компетентності педагогічних працівників засобами геологічного краєзнавства

(анотація досвіду)

Навчальні програми з шкільного курсу географії, з географічного краєзнавства у позашкільних закладах освіти передбачають вивчення окремих тем, пов'язаних з геологією («Геологічна будова Землі і методи її вивчення», Гірські породи і мінерали» та ін.). Але це вивчення фрагментарне і носить системного характеру, хоча школярі проявляють великий інтерес до матеріалу який вивчають. Особливу увагу учнів привертають практичні заняття з вивчення мінералів і гірських порід, геологічні екскурсії, походи, експедиційні польові роботи.

Базові геологічні знання включені в усі природничо-наукові предмети: ботаніку, зоологію, загальну біологію, хімію, природознавство і, звичайно, в географію. Школярам, вихованцям природничих гуртків даються тільки уривчасті початкові геологічні відомості, обсяг яких (до 20 годин за весь період навчання) явно недостатні. Іншою проблемою стає недостатня підготовка вчителів з питань літогенної основи зовнішніх екзосфер Землі (атмосфери, біосфери, гідросфери, а також техносфери).

Науковими розробками позашкільної освіти та дитячого краєзнавства в Україні займалися такі вчені як Сущенко Т.І., Пустовіт Г.П., Вербицький В.В., Редіна В.А., Тихенко Л.В., Косило М.Ю., але ґрунтовні дослідження з дитячого геологічного краєзнавства відсутні, тому **актуальною постає проблема розробки питання підвищення рівня геологічної компетентності вчителів географії, керівників географічних та геологічних гуртків, а також учнівської молоді, яка виявляє зацікавленість у поглибленні знань з геології.**

Основні завдання сучасної методичної служби полягають у стимулюванні мотивації педагогів до постійного навчання, самоосвіти, розвитку творчого потенціалу, наданні необхідної допомоги й підтримки у здійсненні неперервного навчання. Цього неможливо досягти без впровадження нових форм підвищення кваліфікації, які будуть спонукати кожного педагога до постійного вдосконалення професійної майстерності.

Інновації виникають у результаті творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем. Інноваційний процес у позашкільних закладах освіти – це комплексна діяльність методистів щодо створення, засвоєння, використання та розповсюдження нововведень, який допомагає перевести систему позашкільної освіти з режиму функціонування в режим розвитку (оволодіння новими технологіями, перспективний педагогічний досвід).

Сучасний методист повинен бути професійно-компетентним, мати високий рівень загальної і психолого-педагогічної культури, різнобічні знання, які дозволяють використовувати у своїй діяльності кращі досягнення вітчизняного і зарубіжного досвіду.

Важливими функціями методичної роботи є методичне забезпечення та методичний супровід. **Методичне забезпечення** – процес створення різноманітних видів методичної продукції. Надання методичної допомоги фахівцям установи, виявлення, вивчення, узагальнення, формування і поширення позитивного досвіду. **Методичний супровід** – процес орієнтований на усунення труднощів у роботі педагога, надання йому всебічної допомоги, що сприяє самореалізації фахівців у професійній діяльності.

Одним із основних напрямів діяльності Пушкар Ірини Іванівни, методиста Комунального закладу «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради, є організація і координація роботи з геологічного краєзнавства з учителями географії, керівниками географічних та геологічних гуртків позашкільних закладів освіти.

Діяльність Пушкар І.І. спрямована на вирішення проблеми **«Формування професійної компетентності педагога засобами геологічного краєзнавства – шлях до особистісного розвитку виховання та його соціалізації в сучасному суспільстві»**, як складової науково-методичної проблеми над якою працює Комунальний заклад «Харківська обласна станція юних туристів».

Досягати бажаних результатів у практичній діяльності Пушкар І.І. допомагає переконання, що науково-методична робота є відкритою системою, яка складається з багатьох взаємопов'язаних елементів: мети, завдань, змісту, форм, методів, умов, результатів. Тому основні зусилля методист спрямовує на забезпечення зв'язків між елементами цієї системи.

У системі роботи з методичного забезпечення розвитку геологічного краєзнавства Пушкар І.І. виділяє такі напрямки:

1. *Діагностико-прогностичний напрям* (вивчення запитів потреб і можливостей педагогів, виявлення найбільш проблемних геологічних питань у навчальних програмах, педагогічний аналіз та участь в експертизі діяльності керівників геологічних гуртків);

2. *Інформаційно-методичне забезпечення педагогічного процесу* (вивчення та опрацювання законодавчих, нормативно-правових та директивних матеріалів, інструктивно-методичних листів Міністерства освіти і науки України щодо проведення освітньої та методичної роботи у позашкільних закладах, опрацювання змісту освітніх програм, підручників, забезпечення науково-методичною літературою, розробка різноманітних рекомендацій, підготовка методичних бюлетенів, вісників і т.д., вивчення, узагальнення та впровадження перспективного педагогічного досвіду, нових освітніх технологій, формування банку актуальної навчально-педагогічної інформації);

3. *Організаційно-методична робота щодо підвищення кваліфікації та фахової майстерності педагогічних кадрів* (планування і організація індивідуальних і групових форм методичної роботи (консультації, науково-практичні семінари) з метою підвищення професійної компетентності учителів та керівників гуртків, забезпечення ефективного науково-методичного супроводу впровадження педагогічних інновацій, програмно-методичне забезпечення освітнього процесу, створення інноваційних форм роботи з дітьми, супровід наукової та дослідно-експериментальної діяльності педагогів);

4. *Навчально виховна та організаційно-масова робота зі школярами* (організація навчального процесу в геологічних гуртках та забезпечення їх навчально-дидактичними матеріалами; розробка творчих та конкурсно-пізнавальних масових заходів та їх проведення (олімпіад, конкурсів, акцій); забезпечення участі школярів області у Всеукраїнських етапах експедицій);

5. *Налагодження співпраці і встановлення творчих зв'язків з науковими установами, вищими навчальними закладами, громадськими організаціями, з науково-дослідними установами, педагогами-новаторами, видавництвами;*

6. *Організація роботи геологічного кабінету;*

7. *Підвищення власної професійної кваліфікації і професійної майстерності.*

Суспільні трансформації спонукають методистів до рефлексивного мислення, до створення умов для особистісного розвитку педагога в системі позашкільної освіти, володіння змістом сучасної освіти і тенденціями змін в освітньому просторі, методологією організації роботи з педагогічними кадрами.